

Informatienota voor de raad (RIN)

Portefeuillehouder	:	wethouder W. Steeghs
Behandelend ambtenaar	:	Mevrouw F.G. van Lieshout
Zaaknummer	:	82674-2021
Bijlagen	:	--
Datum B&W vergadering	:	23 november 2021

Onderwerp: Raadinformatienota Wet Inburgering 2021

Aan de gemeenteraad,

Kennis te nemen van

De actuele stand van zaken met betrekking tot de invoering van de nieuwe Wet Inburgering. Deze gaat in op 1 januari 2022.

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering 2021 in werking. Iedereen die vanaf die datum in Nederland een verblijfsstatus krijgt, valt onder deze nieuwe wet. Mensen die hun verblijfsstatus nog voor het einde van dit jaar (2021) ontvangen, vallen onder de huidige Wet Inburgering (2013.)

Er zijn twee doelgroepen te onderscheiden binnen de nieuwe wet Inburgering: statushouders en gezinsmigranten. De gemeentelijke rol verschilt per doelgroep als het gaat om verantwoordelijkheid en beschikbaar budget. Voor statushouders is die intensiever dan voor gezinsmigranten.¹

Het doel van de nieuwe wet is dat alle inburgeraars snel en volwaardig meedoen in de Nederlandse maatschappij. Ten opzichte van de oude wet zijn er een aantal belangrijke wijzigingen:

1. Gemeenten voeren de regie over het inburgeringstraject.
2. Iedereen krijgt een inburgering op maat. Dat gebeurt op grond van een brede intake en een Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (verder: PIP) opgesteld door de gemeente.
3. Er worden drie routes ingericht, zodat iedereen op maat kan inburgeren:
 - a. De onderwijsroute; gericht op het zo snel mogelijk behalen van een schooldiploma (MBO, HBO of universitair);
 - b. De B1 route; gericht op het behalen van taalniveau B1, in combinatie met (vrijwilligers)werk;
 - c. De zelfredzaamheidsroute; een route voor inburgeringsplichtigen waarvoor route 1 en 2 niet haalbaar is.
4. Gemeenten begeleiden ook gezinsmigranten en overige migranten. Anders dan bij asielmigranten, betalen deze migranten hun inburgering zelf. Wel neemt de gemeente ook van hen de brede intake af en bepaalt de gemeente ook voor hen de leerroute. Daarnaast kan de gemeente hen adviseren over een mogelijk passende onderwijsinstelling.

¹ **1. Statushouders:** Vluchtelingen die op grond van asiel een tijdelijke verblijfsvergunning voor 5 jaar hebben en de nareizende familieleden. Het is niet met zekerheid te zeggen hoe groot deze groep is. Het Rijk bepaalt elk half jaar de gemeentelijke taakstelling voor huisvesting waardoor gemeenten niet ver vooruit kunnen kijken.

2. Gezinsmigranten: Mensen die vanwege huwelijk in Nederland komen wonen of geestelijke bedienaren. Dit is voor gemeenten een nieuwe doelgroep waar zij een rol heeft bij de inburgering.

5. Gemeenten ontzorgen statushouders gedurende 6 maanden. De gemeente zorgt voor het betalen van huur, gas, water, licht en zorgverzekering vanuit de uitkering van de statushouder.
6. Naast het bieden van de drie leerroutes, zijn de gemeenten verantwoordelijk om een aanbod vorm te geven op het gebied van Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM), Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) en het Participatieverklaringstraject (PVT).

Regionale voorbereiding van de implementatie

De gemeente is individueel verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van de wet. Minister Koolmees heeft de gemeenten in de aanloop naar deze wet echter verzocht om in de voorbereiding van de implementatie van de wet, zoveel als mogelijk samen te werken in de arbeidsmarktregio's. Dit met het oog op effectiviteit en bundeling van expertise. Ook in onze arbeidsmarktregio Helmond-De Peel is dat zo opgepakt. Binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel is een regionale projectorganisatie ingericht. Vanuit deze organisatie is de implementatie van de nieuwe Wet Inburgering 2021 regionaal voorbereid. Uitgangspunt hierbij is 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Als raad bent u daarover in april 2020 geïnformeerd.

De invoering van de wet is tweemaal uitgesteld, namelijk van 1 januari 2021 naar 1 juli 2021 en van 1 juli 2021 naar 1 januari 2022. Met deze RIN informeren wij u over de stand van zaken van de regionale implementatie. Dit wordt in alle gemeenten in de regio gelijktijdig gedaan.

Kernboodschap

Trajectregisseur

Gemeenten hebben binnen de nieuwe wet de regie over het inburgeringstraject. Praktisch wordt dit ingevuld door een trajectregisseur inburgering. De Peelgemeenten hebben als 5 gemeenten gezamenlijk een trajectregisseur aangesteld. Deze is ondergebracht bij de gemeente Laarbeek. Zij voert de Brede Intake uit en stelt een PIP op. Vervolgens volgt de trajectregisseur het inburgeringsproces van de betrokkene en toetst hij/zij of bijstelling noodzakelijk is en de PIP moet worden aangepast.

Welzijnsorganisatie

Iedere gemeente maakt afzonderlijk subsidie-afspraken met de welzijnsorganisatie over het invullen van de Maatschappelijke Begeleiding, de Participatieverklaringstrajecten, het invullen van het onderdeel activering en participatie in de Z-route en de cursussen gericht op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid. De gemeente Gemert-Bakel maakt deze afspraken met Lumens.

Senzer

Als samenwerkende gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel zijn met Senzer afspraken in een afrondende fase over hun rol en taken in de nieuwe Wet Inburgering. Het gaat bijvoorbeeld over de route naar werk voor inburgeraars die de B1-route gaan volgen en de route naar vrijwilligerswerk voor de inburgeraars die de Z-route volgen. Ook gaat het over het financieel ontzorgen van de statushouders in de eerste 6 maanden dat zij hier zijn gehuisvest. Gedurende deze periode worden de vaste lasten van de statushouder betaald uit de uitkering.

Taalaanbod

Onder begeleiding van de Bizob heeft er een regionale aanbesteding plaats gevonden van de taaltrajecten met als uitkomst dat in onze arbeidsmarktregio het ROC Ter Aa het taalaanbod verzorgt in de B1-route en Stavoor het taalaanbod in de Z-route. De onderwijsroute wordt bovenregionaal vormgegeven. Gemeente Eindhoven is daarvan de trekker. De reden is dat we als arbeidsmarktregio Helmond-de Peel te weinig instroom verwachten op deze route. Inmiddels worden er voor de HBO- en WO-route afspraken gemaakt met de Universiteit Tilburg en Fontys. Rondom de MBO-route speelt op dit moment nog een (landelijke) discussie

over eisen en beschikbare middelen. Wanneer hiervan de uitkomst bekend is, worden nadere afspraken gemaakt over de inrichting in onze regio van deze route. De verwachting is dat dat eind november 2021 is.

Samenwerking

Het totale inburgeringsproces voor de betrokkene bestaat uit het gezamenlijke aanbod van de uitvoeringsorganisaties (gemeente, taal, welzijn en werk). Dat vraagt nauwe samenwerking van de gemeentelijke trajectregisseur met de welzijnsorganisatie (voor Gemert-Bakel is dat Lumens), met de onderwijsinstellingen en met Senzer. Goede onderlinge afstemming en samenwerking bepaalt hierin het succes. Waar het mogelijk/wenselijk is zijn daarvoor tussen partijen regionale afspraken gemaakt die worden vastgelegd in een regionaal afsprakenboek. Lokaal vindt echter de integrale uitvoering plaats. In de gemeente Gemert-Bakel is dat in het gebiedsteam van het Sociaal Domein waarin alle partijen samenwerken.

Vervolgstappen

De uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering 2021 start 1 januari 2022. Het basisproces inburgering is op dat moment ingericht op grond van de eisen van de nieuwe wet en de huidige kennis en expertise van de gemeente en onze uitvoeringpartners.

De taakstelling voor huisvesting voor onze gemeente in de eerste helft van 2022 is 18. Deze taakstelling is afhankelijk van de instroom van het aantal vluchtelingen in Nederland en kan nog worden bijgesteld. Dit is een onzekere factor. Ook weten we niet wanneer gekoppelde statushouders ook daadwerkelijk gehuisvest worden in onze gemeente. Zij stromen druppelsgewijs binnen. Tot slot is niet duidelijk hoeveel van deze statushouders inburgeringsplichtig zijn, welke leerroute zij gaan volgen en hoeveel gezinsmigranten zich daarnaast gaan melden.

Als gezamenlijke gemeenten in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel volgen we het komend jaar de uitvoering van het proces inburgering nauwgezet. Daar waar nodig schakelen we bij en ontwikkelen we door in samenwerking met onze uitvoeringpartners met als doel te komen tot een optimaal inburgeringsproces. In de loop van 2022 praten wij u in een regionale raadsbijeenkomst bij over de uitvoering van de nieuwe wet en de ervaringen tot dan toe.

De komende jaren hebben de gemeenten ook nog te maken met mensen die vallen onder de huidige inburgeringswet uit 2013. Deze groep wordt ook wel de 'ondertussengroep' genoemd. Zij blijven zelf nog verantwoordelijk voor de vormgeving van het eigen inburgeringsproces. Dit kan mogelijk worden verstoord door de afspraken met uitvoeringpartners die gemaakt zijn in het kader van de nieuwe wet. Als gezamenlijke gemeenten brengen we de gevolgen voor deze groep in beeld en bepalen we gezamenlijk welk beleid wenselijk is voor deze groep en of dit lokaal of regionaal wordt opgepakt. Ook voor deze groep heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld per gemeente.

Financiën

Er zijn verschillende geldstromen voor de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering 2021. De gemeente ontvangt een Specifieke Uitkering (SPUK) voor de programmakosten van de leerroutes, de maatschappelijke begeleiding, het uitvoeren van de MAP, de PVT en de inzet van tolken. Dat is gebaseerd op de taakstelling voor de inburgering die we in 2022 hebben. Voor de gemeente Gemert-Bakel is deze 18 voor de eerste helft van 2022.

Daarnaast ontvangt de gemeente middelen voor de uitvoeringskosten, zoals de kosten voor de trajectregie, ICT en communicatie. Het uitgangspunt in de regionale voorbereiding en de afzonderlijke gesprekken met de uitvoeringpartners op taal, welzijn en werk, is steeds geweest dat de wet budgetneutraal moet worden uitgevoerd.

Voor de invoeringskosten van de nieuwe Wet Inburgering zijn door het Rijk middelen beschikbaar gesteld met de Mei- en Septembercirculaire 2021. Deze middelen worden thans

ingezet, het overschot wordt met de 4^e fin.rapportage 2021 voorgesteld om over te hevelen naar 2022.

Deze raadsinformatienota is besproken in de B&W vergadering op genoemde datum.